

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2020-035

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 31 maart 2020
Zaaknummer Z/20/355179 /INT/20/952783
Onderwerp Jaarverslag 2018-2019, Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre (RBL)
Portefeuillehouder Nanne van Dellen

Contactpersoon Doke Gerritsen
E-mail D.Gerritsen@zevenaar.nl
Telefoon (0316) 595 113

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) is belast met de uitvoerende taken op het gebied van Leerplicht en RMC¹ in de regio Arnhem en volgt de schoolloopbaan van 61.946 leerlingen vanaf 5 jaar totdat ze een startkwalificatie hebben behaald of 23 jaar worden. Het RBL ondersteunt en stimuleert de jeugdige - waar mogelijk - om zo snel mogelijk weer de draad op te pakken en deel te nemen aan het onderwijs. Wanneer dit laatste (tijdelijk) niet mogelijk is, zoekt het RBL samen met jeugdigen en betrokkenen naar een passend alternatief. Dit kan in sommige gevallen leiden tot een (tijdelijke) vrijstelling van de leerplicht.

Kernboodschap

Op 5 december 2019 is het Jaarverslag RBL 2018-2019, door het AB Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) besproken en vastgesteld. Met deze raadsinformatiebrief bieden wij u dit digitale Jaarverslag ter kennisname aan. Het RBL rapporteert over regionale cijfers om het verslag leesbaar te houden en om meer inhoudelijke duiding te kunnen geven. Het geeft inzicht in de actuele beleidsontwikkelingen en werkzaamheden van het afgelopen schooljaar.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk: informerend

---

¹ RMC-functie staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie¹ voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren van 18 tot 23 jaar.

Inhoudelijke boodschap

Sinds schooljaar 2018-2019 werkt het RBL volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). De aanpak richt zich op schoolgaande jeugdigen van 5 tot 23 jaar die vanaf 16 uur in de 4 weken (wettelijk) verzuimen. De werkwijze sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen waarbij voor leerplichtigen (tot 18 jaar) en RMC (18-23 jaar) een éénduidige methodiek wordt gehanteerd. Daarbij wordt de inzet van de strafrechtelijke route zoveel mogelijk voorkomen.

Verzuimmeldingen in de regio

Van de 61.946 schoolgaande jongeren (5 tot 23 jaar) in de regio, behandelden de leerplichtconsulenten van 2.509 jongeren (4%) het gemelde schoolverzuim gemeld. Hiervan waren er 1.639 leerlingen nog leer- of kwalificatieplichtig. In 89% van de gevallen hervat de jongere de schoolgang of bleek er na onderzoek geen sprake van ongeoorloofd schoolverzuim. 9% van de jongeren gaat niet meer naar school, omdat ze bijvoorbeeld vrijgesteld zijn van de leerplicht of ondersteuning nodig hebben van hulpverlening.

Langdurig verzuim en voortijdige uitval

Als een leerplichtige jongere meer dan 4 weken aaneengesloten niet naar school gaat (langdurig verzuim) of als er helemaal geen schoolinschrijving is (absoluut verzuim), spreken we van een "thuiszitter". In schooljaar 2018-2019 kreeg het RBL over 1.921 jongeren een melding van thuiszitten of voortijdig schoolverlaten (vsv). Van deze groep zijn er 318 jonger dan 18 jaar (17%). We zien dat van de thuiszittende leerling bijna de helft (47%) bij de start van het volgende schooljaar weer op school zit. We constateren ook dat het aantal thuiszitters in de regio afneemt (van 66 in 2017-2018 naar 59 in 2018-2019). Het RBL heeft goed zicht op de jongeren zonder schoolinschrijving. Van de absoluut verzuimers² (7) in de gemeente Zevenaar hebben 2 leerlingen inmiddels weer een schoolinschrijving; voor 3 jeugdigen is een maatwerktraject geboden. 1 leerling is geëmigreerd en 1 casus is nog in behandeling.

Gemeente Zevenaar

Het RBL heeft voor 177 leerplichtige Zevenaarse leerlingen schoolverzuim in behandeling genomen. Dat is 6,34% van het totaal aantal verzuimmeldingen en 2,77% van de leerling-populatie 5 tot en met 17 jarigen. Daarvan hebben 160 leerlingen op peildatum 01-06-2019 het schoolbezoek hervat. Voor 66 Zevenaarse leerlingen is een RMC verzuimmelding in behandeling genomen. Dat is 3,1% van het totaal aantal RMC leerlingen. Daarvan hebben 55 leerlingen (83%) de schoolloopbaan hervat. Het RBL heeft 116 uitschrijvingen ontvangen waarvan 64 jongeren (56%) binnen het onderwijs zijn herplaatst. Voor 36 jongeren is uitstroom naar werk gerealiseerd.

Landelijke cijfers 2017-2018 (definitief)

Het definitieve landelijk vsv-gemiddelde is voor het schooljaar 2017-2018 door het ministerie vastgesteld op 1,91%. De gemeente Zevenaar maakt deel uit van de RMC-regio Arnhem-Nijmegen. Het aantal vsv-ers in de RMC-regio Arnhem scoort met 2,03% in schooljaar 2017-2018 boven het landelijke gemiddelde. Het Zevenaarse gemiddelde scoort met 1,64 % lager dan het landelijke gemiddelde en laat een minimale stijging zien (percentage provincie: 1,9%).

Gegevensbron: 'vsv-scanner', Dienst Uitvoering Onderwijs.

	15/16	16/17	17/18 voorlopige	17/18 definitieve cijfers
Zevenaar	1,51%	1,55%	1,55 (landelijk 1,89)	1,64 (landelijk 1,91)
VO (18-)	0,38%	0,34%	0,43 (landelijk 0,51) aantal=10	0,43 aantal=9 (landelijk 0,50)
MBO (18+)	4,16%	4,31%	3,99 (landelijk 4,98) aantal=45	4,27 aantal=46 (landelijk 5,04)

² Betreft de schooljaar 2018-2019

Naast het monitoren van verzuim en terugleiden van jongeren naar school participeert het RBL in het regionaal programma voortijdig schoolverlaten (vsv). Het middelbaar beroepsonderwijs kent veel vsv-ers; vaak jongeren in een kwetsbare positie. Oorzaken kunnen we herleiden naar hun persoonlijke kwetsbaarheid of de verkeerde opleidingskeuze. Gemeenten en schoolbesturen stellen samen een regionaal programma vsv met maatregelen op met als doel het aantal vsv'ers in het werkgebied te verminderen. Start and Go MBO is één van de maatregelen uit het regionaal programma om in de RMC regio midden Gelderland het aantal voortijdig schoolverlaters terug te dringen.

Communicatie en vervolgproces

Regionaal Bureau Leerlingenzaken Midden-Gelre draagt zorg voor het opstellen van het jaarverslag en voor de verspreiding aan netwerkpartners.

Vervolgproces

Wij zullen u regelmatig informeren over de ontwikkelingen rondom Leerplicht en RMC (Module Onderwijszaken - MGR) en de voorlopige cijfers voortijdig schoolverlaten 2018-2019

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar, ,

Danielle Jansen
wnd. secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. INK/20/952767 Jaarverslag Regionaal Bureau Leerlingzaken 2018-2019

RBL

Midden-Gelre

REGIONAAL BUREAU LEERLINGZAKEN

Schooljaar 2018–2019

JAARVERSLAG

OPEN JAARVERSLAG ►

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1 Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre

2 Voor jeugdigen op school (5-23 jaar)

3 Voor jeugdigen zonder school (5-23 jaar)

4 Voor jongeren in kwetsbare positie (16-23 jaar)

Bijlagen

Begrippenlijst

Voorwoord

Doorlopende lijnen en ruimte voor ontwikkeling

In januari 2019 ben ik als manager gestart bij het RBL Midden-Gelre. Nu, bijna een jaar later, schrijf ik vol trots het voorwoord van dit jaarverslag.

Afgelopen jaar heb ik gezien hoe veelzijdig ons werk is. Hoe belangrijk onze rol kan zijn voor jeugdigen die vastlopen in het onderwijs. Jeugdigen die vaak te maken hebben met complexe problematiek en een gids nodig hebben om weer terug te gaan naar school of, als dat echt niet kan, naar een andere passende plek. Wij zijn deze gids.

Met het team hebben we afgelopen jaar gesproken over de bedoeling van ons werk en wat ons toekomstbeeld is. We hebben samen een nieuwe gedeelde missie en visie geformuleerd die we in dit jaarverslag presenteren. De jeugdigen staan hierin centraal; het recht wat zij hebben op leren en ontwikkelen en de ruimte voor een andere oplossing als onderwijs niet mogelijk is. Komende maanden gaan we onze missie en visie verder uitwerken in onze ambities, beleid en doelstellingen.

Het jaarverslag is dit jaar in een ander jasje gegoten. In de presentatie van de resultaten zijn

de gemelde jeugdigen in het afgelopen schooljaar en de routes van onze Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) het uitgangspunt. We maken onderscheid in de jeugdigen die wel op school zitten en jeugdigen die niet op school zitten, ongeacht of ze leerplichtig zijn of niet. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkeling, waarin we zien dat de scheidslijn tussen leerplicht en RMC vervaagt en de doorlopende lijn waaraan we werken sterker wordt.

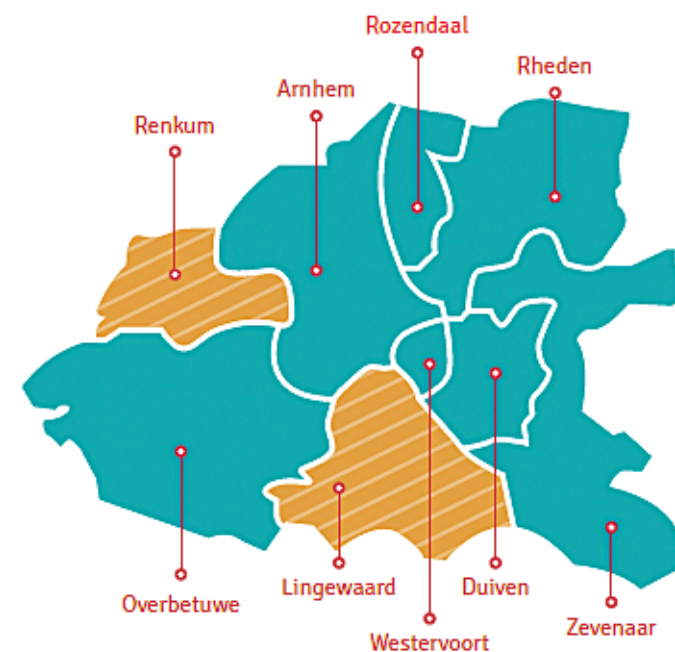
In ons jaarverslag rapporteren we op het niveau van de jeugdigen in de regio. Informatie per gemeente is bij ons op te vragen.

Het RBL is een mooi, divers team, rijk aan kennis en ervaring. Iedere dag zetten de consultants en de ondersteunende medewerkers zich weer in om het recht op leren en ontwikkelen te bewaken.

Petje af!

Inge Hoogland

RBL werkt in:

- Uitvoeren van leerplicht-, kwalificatieplichtwet, RMC en Schakelpunt onderwijs-werk
- Uitvoeren van kwalificatieplichtwet mbo, RMC en Schakelpunt onderwijs-werk

1

HET RBL MIDDEN-GELRE

Het RBL maakt deel uit van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG). De MGR bestaat uit vier samenwerkingsmodules. Dat zijn naast het RBL: Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland, het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP) en Werkgeverschap SW.

MISSIE

Het Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre (RBL) is dé gids voor jeugdigen van 5 tot 23 jaar in het recht op leren en ontwikkelen.

VISIE

Met jeugdigen én met betrokkenen uit hun leven komen we tot een perspectief voor een passende plek in de samenleving door het recht op leren en ontwikkelen te bewaken.

Doelgroep

Wij zetten ons in voor alle leerlingen en jeugdigen van 5 tot 23 jaar zonder startkwalificatie die woonachtig zijn in de gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard*, Overbetuwe, Renkum*, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.

* Voor deze gemeenten voeren wij de kwalificatieplichtwet op het mbo en de gemeentelijke RMC taken uit.

Wat doen we?

Het doel van het RBL is dat alle jongeren in de regio hun recht op onderwijs benutten. Wij werken vanuit de Leerplichtwet en de gemeentelijke RMC-taken. Het RBL monitort

de schoolloopbaan van de jeugdigen. Als enige organisatie in de regio met informatie hierover, zijn we een unieke en waardevolle samenwerkingspartner voor het onderwijs, de gemeenten en ketenpartners in het sociaal domein. We focussen ons op jeugdigen die (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuimen op school, die thuis zitten en (tijdelijk) geen onderwijs volgen, die voortijdig de school verlaten of die vanuit mbo niveau 1 en 2 doorstromen naar werk. Tot slot monitoren we jongeren in een kwetsbare positie.

We ondersteunen en stimuleren de jeugdige om – waar mogelijk – zo snel mogelijk weer deel te nemen aan het onderwijs en om een startkwalificatie te behalen. Wanneer dit laatste (tijdelijk) niet mogelijk is, zoekt het RBL samen met jeugdigen en betrokkenen naar een passend alternatief. In sommige gevallen kan dit

bijvoorbeeld leiden tot een (tijdelijke) vrijstelling van de leerplicht.

Verder participeren we ook in de Sluitende Keten en Start & Go MBO vanuit het regionaal programma voortijdig schoolverlaten. Tot slot bieden we loopbaanadvies aan jongeren tot 27 jaar in de gemeente Arnhem die een uitkering ontvangen en die de scholingsplicht opgelegd hebben gekregen. Deze taak koopt de gemeente Arnhem extra in bij het RBL. Naast deelname aan deze projecten is het RBL, vanuit onze ervaring met de doelgroep, steeds vaker gesprekspartner bij overleggen met gemeenten over de inzet voor jongeren.

2

VOOR JONGEREN OP SCHOOL (5-23 JAAR)

Al onze consulenten zijn actief in de aanpak van schoolverzuim binnen ons werkgebied. Samen met de scholen zetten wij ons in om verzuim vroegtijdig te signaleren en aan te pakken. Wanneer een leerling toch (veel) afwezig is, dan proberen wij de oorzaak te achterhalen en de leerling, met de juiste ondersteuning, zo snel mogelijk weer terug naar school te krijgen.

Speerpunt: Methodische Aanpak Schoolverzuim

Sinds het schooljaar 2018-2019 werken we volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Deze oorspronkelijk voor leerplicht ontwikkelde aanpak is door het RBL aangepast zodat deze ook bruikbaar is voor RMC. Deze aanpak passen we toe op alle schoolgaande jeugdigen van 5 tot 23 jaar die vanaf 16 uur in de 4 weken verzuimen (wettelijk verzuim). Dit versterkt de doorgaande lijn binnen het RBL en past bij de landelijke ontwikkelingen waarbij we de scheidslijn tussen

leerplicht (tot 18 jaar) en RMC (18-23 jaar) zien vervagen. In het schooljaar 2018-2019 zijn we gestart met een pilot bij RMC om bij een eerste verzuimmelding niet eerst een brief te sturen, maar direct in actie te komen richting school en de jongere. Op deze manier wordt de benadering van leerplichtige en niet-leerplichtige leerlingen gelijkgetrokken. In het schooljaar 2019-2020 continueren we deze aanpak.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Leerlingen met verzuim

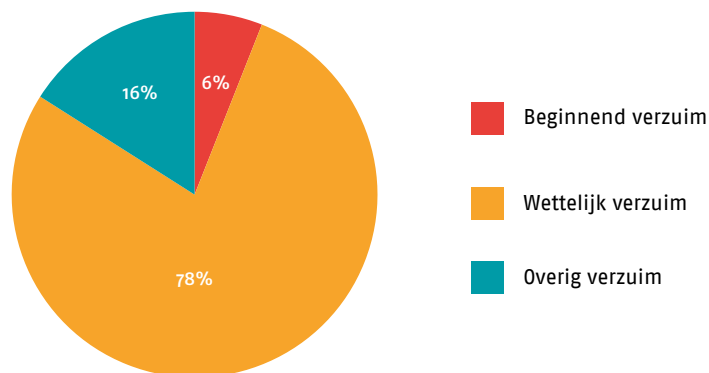
Om goed zicht te krijgen op het verzuim van leerlingen, is een goede verzuimaanpak op scholen erg belangrijk. Scholen signaleren verzuim en zijn verplicht dit bij ons te melden. De consulent overlegt na een melding met school over: hoeveel uur een leerling afwezig is geweest, waarom de leerling afwezig is geweest en

welke acties de school al heeft ondernomen. In het schooljaar 2018-2019 is van de 61.946 schoolgaande jongeren (5 tot 23 jaar) in de regio, van 2.509 jongeren (4%) verzuim gemeld bij het RBL. Hiervan waren er 1.639 nog leer- of kwalificatieplichtig.

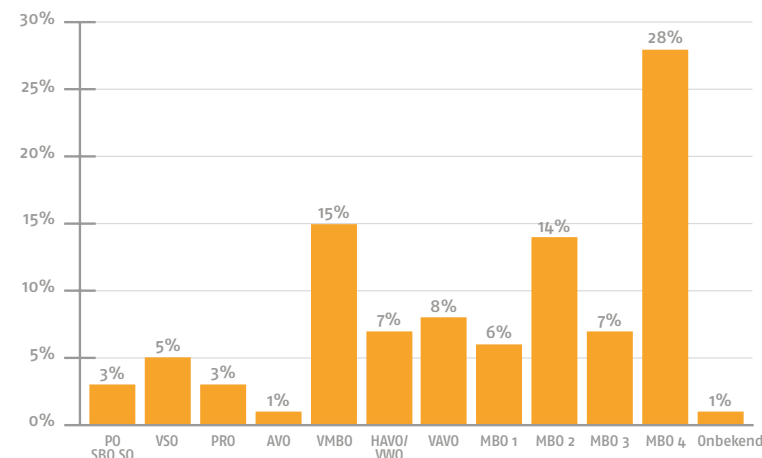
Aantal meldingen van verzuim door jongeren van 5-23 jaar

Kengetallen	Aantal
Alle verzuimmeldingen	3.973
Verzuimmeldingen met actie consulent RBL	2.791
Aantal leerlingen met verzuim	2.509

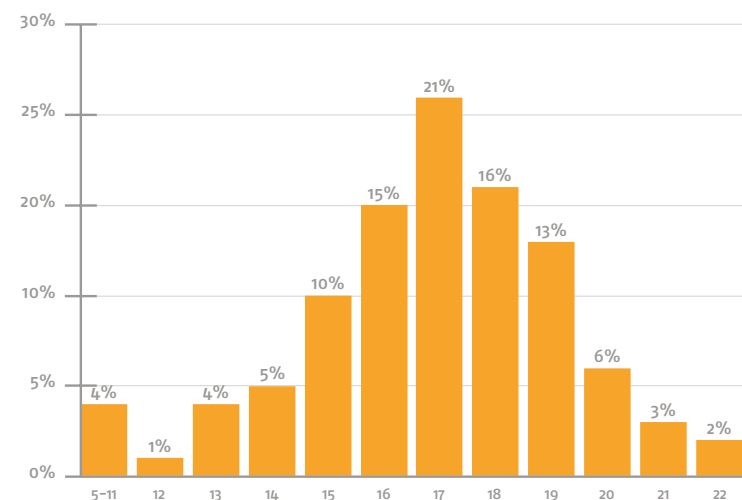
Verzuimsoorten in aantallen

Verzuim per onderwijssoort in procenten

Verzuim per leeftijd in procenten

Acties consulenten – resultaten aanpak verzuim

Met de informatie van school gaat de consulent in gesprek met de leerling. Bij leerplichtige leerlingen zijn ouders ook aanwezig bij het gesprek. In dat gesprek probeert de consulent te achterhalen of er sprake is van ongeoorloofd verzuim en wat de reden daarvan is. De consulent probeert een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de situatie van de leerling zodat gezocht kan worden naar een passende manier om het verzuim te stoppen.

Afhankelijk van de achterliggende reden(en) van verzuim kan een consulent van het RBL vier routes kiezen om de juiste ondersteuning te organiseren voor de leerling. De consulent biedt namelijk zelf geen hulp, maar verwijst door naar de juiste partij. Het RBL blijft de leerling monitoren en bewaakt het proces om ervoor te zorgen dat de leerling zo snel mogelijk weer volwaardig kan deelnemen op school.

Het uitgangspunt is altijd om het verzuim op te lossen binnen het vrijwillig kader. Deze route

zetten we in voor alle leerlingen tussen de 5 en 23 jaar waarbij dit nodig is. Hierbij is de samenwerking binnen de zorgstructuur van de school en met de sociale wijkteams belangrijk. In slechts enkele gevallen wordt gekozen voor de

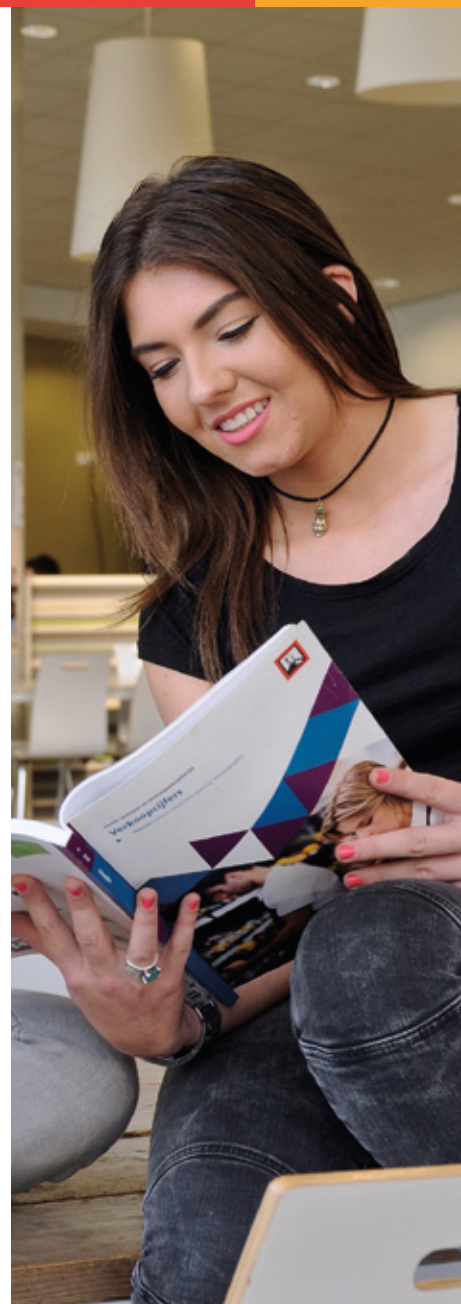

strafrechtelijke- (halt of proces-verbaal) of civiel-rechtelijk route (beschermingstafel). Deze twee routes gelden alleen voor leerplichtige leerlingen (zie ook de video over MAS) en worden alleen door de consulent ingezet wanneer de vrijwillige (jeugd)hulp niet het gewenste effect heeft of wanneer er grote zorgen zijn over de veiligheid en gezondheid van een kind.

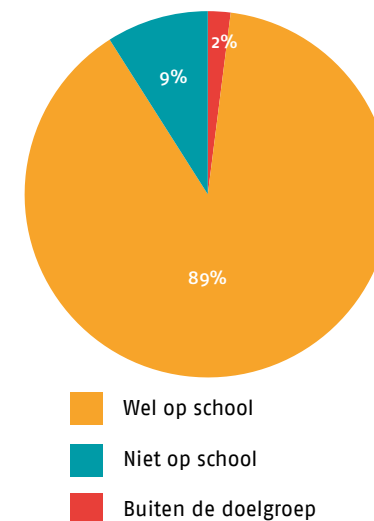
Video Ingrado over de MAS

(klik op de afbeelding om de video te bekijken)

Bron: Ingrado

Resultaten leerlingen met verzuim 5-23 jaar

89% van de verzuimende leerlingen gaat weer naar school. 9% van de jongeren gaat niet meer naar school, omdat ze bijvoorbeeld vrijgesteld zijn van de leerplicht of ondersteuning nodig hebben van hulpverlening.

47 jongeren die uitgeschreven werden op school, waren jonger dan 18 jaar. 22 van hen zijn in het nieuwe schooljaar weer gestart met een opleiding. Van 2% van het totale aantal leerlingen is onbekend of zij naar school gaan, omdat zij verhuisd zijn buiten de regio of ouder zijn dan 23 jaar. Deze jongeren vallen buiten de doelgroep van het RBL.

Luxe verzuim en beginnend verzuim

Luxe verzuim

Luxe verzuim kent een eigen route binnen de MAS. Bij deze vorm van verzuim is meestal geen sprake van zorgen over de schoolgang. In het schooljaar 2018-2019 is voor 86 leerlingen luxe verzuim gemeld. In 26 gevallen was er sprake van een onterechte melding. Bij de overige 60 leerlingen is in 25 gevallen een proces-verbaal opgemaakt. Vrijwel alle keren is een (on)voorwaardelijke geldboete opgelegd. Een vijftal zaken moet nog voorkomen bij de rechtbank.

86

leerlingen met
luxe verzuim

25

proces-
verbaal

Bij de overige 35 leerlingen is na overleg met de officier van justitie een waarschuwing afgegeven. Er was een gebrek aan bewijs of meldingen

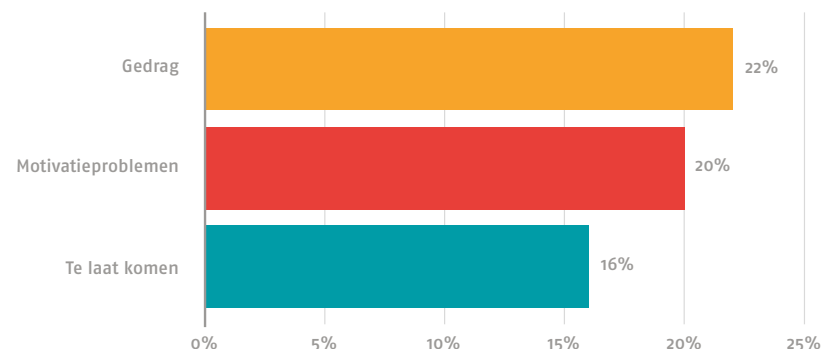
waren te laat gedaan waardoor niet meer onderzocht kon worden of de leerlingen daadwerkelijk ongeoorloofd afwezig waren.

Beginnend verzuim

Wanneer er sprake is van beginnend verzuim wordt niet de hele MAS doorlopen. Na een gesprek met de leerling wordt het traject afgesloten met een afsprakenbrief (stap 6 in de MAS). Op de meeste vo- en een aantal mbo-locaties in onze regio werken we met preventieve gesprekken bij beginnend verzuim.

In het afgelopen schooljaar is voor 231 leerlingen beginnend verzuim gemeld. De meest voorkomende redenen van beginnend verzuim zijn houding, gedrag en motivatieproblemen van een leerling. Ook te laat komen is een veel genoemde reden. Een gesprek in een vroeg stadium zorgt ervoor dat er samen met het netwerk bekeken kan worden welke ondersteuning de leerling nodig

Top 3 verzuimredenen beginnend verzuim voor leerlingen 5-23 jaar

heeft om het verzuim te stoppen. Dat deze aanpak effectief is, blijkt uit het aantal leerlingen dat na een preventief gesprek opnieuw gemeld wordt voor verzuim. Bij 65% van de leerlingen blijft het bij die ene melding en hervatten zij de schoolgang.

Het aantal jongeren met een melding van beginnend verzuim is in vergelijking met de voorgaande schooljaren gedaald.

Consulenten benoemen dat de omvang van het verzuim sneller oploopt en de achterliggende problematiek zwaarder wordt. Preventieve, kortdurende inzet is dan niet voldoende. Daarbij komt ook dat scholen eerst acties uitvoeren rondom het verzuim van de leerling alvorens het RBL in actie komt.

Vooruitblik 2019-2020

In het schooljaar 2019-2020 gaan we onze samenwerkingspartners verder informeren over onze aangepaste werkwijze (de MAS). Dit doen we door sociale (wijk)teams te informeren en door het geven van voorlichting op de scholen. Naast deze twee acties is

het van belang om met samenwerkingspartners casuïstiek te bespreken om het proces en de gekozen route te evalueren (stap 9-10 in de MAS). Komend jaar gaan we onderzoeken hoe we dit het beste vorm kunnen geven.

Samenwerking met wijkteam 'Goed voor elkaar'

De sociale wijkteams zijn bij een groot deel van de verzuimende leerlingen nodig om ondersteuning te bieden. In Westervoort werkt het RBL samen met het Goed voor elkaar team.

Match

Jochem Fick is sinds een jaar jeugd en Wmo-consulent bij het Goed voor elkaar team in Westervoort. Hij kent het werkveld goed na zo'n twintig jaar als uitvoerend hulpverlener. Jochem: "In mijn werk vind ik het belangrijk dat er een goede match is tussen hulpverlening en dat wat gezinnen nodig hebben. Het Goed voor elkaar team bestaat uit zo'n 14 teamleden en we werken generalistisch. Dat wil zeggen dat we alle aanvragen gezamenlijk als team oppakken. We weten elkaar goed te vinden als er specifieke kennis vereist is op het gebied van Wmo en jeugd."

Dat geldt ook voor de samenwerking met het RBL Midden-Gelre. Lynn Sluijs werkt als consulent leerplicht voornamelijk in de regio de Liemers. Lynn: "Als ik tijdens de fase van onderzoek erachter kom dat er meer speelt dan verzuim, neem ik contact op met het Goed voor elkaar team. In sommige gevallen is daar al meer bekend

over de leerling of het gezin. Als duidelijk is dat er meer speelt waar hulp voor nodig is, dan kan ik dat uit handen geven aan het team. Zolang er sprake is van verzuim, blijf ik uiteraard betrokken. Bij het grootste deel van verzuimgevallen die ik behandel, is hulp nodig via het Goed voor elkaar team."

Vroegsignalering

Volgens Jochem is het tijdig signaleren van problemen in de ontwikkeling bij jeugdigen enorm belangrijk om te zorgen dat jonge mensen later niet met meer problemen te maken krijgen. "Daardoor kunnen (kostbare) hulptrajecten worden voorkomen, maar nog belangrijker: het is in het emotionele belang van de burger. Mensen kunnen psychisch in de problemen komen. Wanneer ze in hun jeugd niet goed gezien zijn, kunnen deze problemen ze op een later moment in hun leven belemmeren op meerdere levensgebieden. Stel dat iemand voldoende capaciteiten heeft om te

leren maar psychische problematiek ervaart, waardoor hij niet toekomt aan het volgen van onderwijs. Met als mogelijk gevolg dat zijn kennisniveau steeds lager wordt. Dan is dat niet goed voor hemzelf maar ook niet voor de samenleving. Met vroegsignalering kunnen we de burger ondersteunen in zijn hulpvraag, waardoor hij beter in staat wordt gesteld om te kunnen participeren in de maatschappij."

Lynn: "In veel gevallen komen wij door schoolverzuim in gesprek met ouders die niet bekend zijn met alle rechten en plichten, maar ook niet altijd weten welke hulp geboden kan worden of het heel moeilijk vinden om de stap naar hulp te zetten. We willen niet dat kinderen afhankelijk zijn van de situatie thuis in hun

ontwikkeling. Wij kunnen samen met de sociale teams hulp inzetten om dat op te lossen. Omdat ouders (en vanaf 12 jaar ook de leerling) verplicht zijn om bij de leerplichtconsulent te komen, kan ik soms wat dwingender op inzet van hulp aansturen in het belang van het kind. Dat is dan ook de toegevoegde waarde van leerplicht."

Evalueren

Lynn: "Het prettige van onze samenwerking is ook dat we elkaar formeel periodiek informeren en lopende en afgesloten trajecten evalueren. Dat is niet alleen goed voor de betrokken gezinnen en de verbetering van onze processen, maar ook voor onze samenwerking en daarmee de kwaliteit van zorg en de borging van het recht op leren."

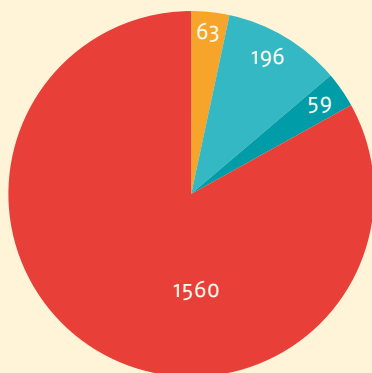
3

VOOR JONGEREN ZONDER SCHOOL (5-23 JAAR)

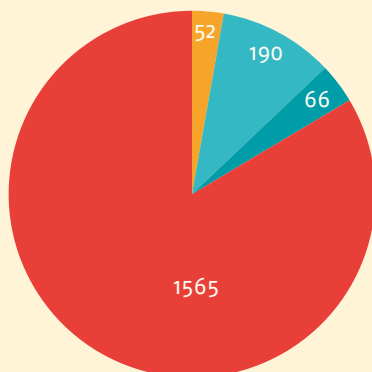
Veel van onze aandacht gaat uit naar het voorkomen van schooluitval. Toch lukt dit niet altijd. Bij leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (<18 jaar) spreken we dan over thuiszitters. Bij 18-23 jarigen over voortijdig schoolverlaters.

Aantal jongeren zonder school in 2018-2019 (5-23 jaar)

- Absoluut verzuimers (18-)
- Jongeren die langdurig verzuimen
- Jongeren met een vrijstelling
- Jongeren met een melding voortijdig schoolverlaten RMC

Aantal jongeren zonder school in 2017-2018 (5-23 jaar)

- Absoluut verzuimers (18-)
- Jongeren die langdurig verzuimen
- Jongeren met een vrijstelling
- Jongeren met een melding voortijdig schoolverlaten RMC

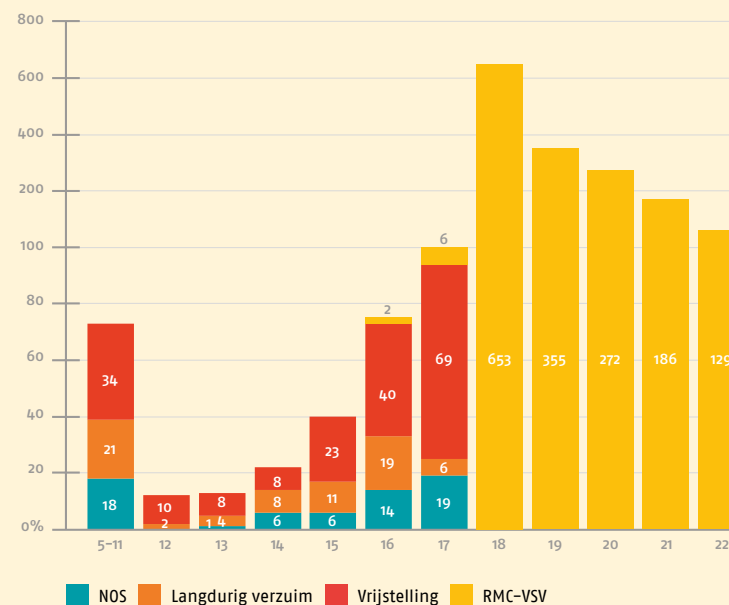
Thuiszitters (5-18 jaar)

In schooljaar 2018-2019 kreeg het RBL over 1.921 jongeren een melding van thuiszitten of voortijdig schoolverlaten. Van deze groep zijn er 318 jonger dan 18 jaar (17%). Jongeren zijn daadwerkelijk voortijdig schoolverlater (vsv'er) wanneer zij op 1 oktober 2019 geen schoolinschrijving hebben, met uitzondering van vrijgestelde jongeren onder de 18 jaar. De acties van het RBL zijn er dan ook op gericht om hen - waar mogelijk - terug naar school te begeleiden.

Een leerplichtige leerling die langdurig niet naar school gaat is een thuiszitter. Dat kan zijn omdat de leerling meer dan 4 weken aaneengesloten niet naar school gaat (langdurig verzuim) of omdat er helemaal geen schoolinschrijving is. Er is dan sprake van absoluut verzuim (NOS) of van een vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 onder a). Overige vrijstellingsgronden vallen buiten de thuiszitters.

Het RBL heeft goed zicht op de jongeren zonder schoolinschrijving en met een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a. Minder goed in beeld zijn leerlingen met een schoolinschrijving die langdurig verzuimen. Deze leerlingen worden niet altijd goed door scholen bij ons gemeld. Door voorlichting te geven op de verschillende scholen, hopen we het meldgedrag rondom deze leerlingen te verbeteren. Voorheen wisselde het RBL hierover gegevens uit met de samenwerkingsverbanden in de regio om een gezamenlijk en compleet beeld te krijgen. Met de komst van de AVG is dit nog maar beperkt mogelijk. Deze beperking in gegevensuitwisseling kan verklaren waarom het

Aantal jongeren zonder school naar leeftijd 5-23 jaar

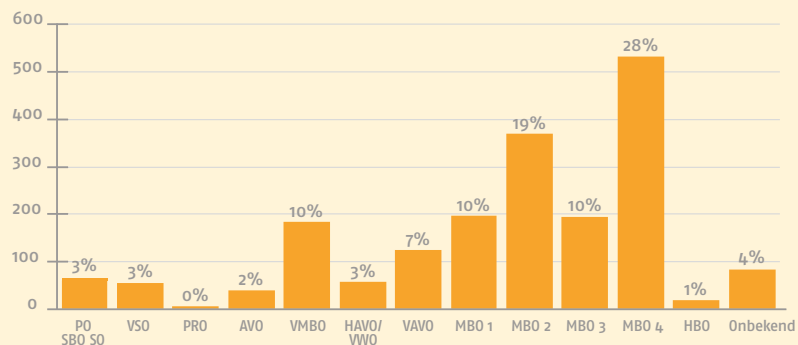
aantal thuiszitters afneemt (van 66 in 2017-2018 naar 59 in 2018-2019). Ook de komst van de Variawet, die po en vo meer mogelijkheden biedt tot maatwerk voor leerlingen, kan een verklaring zijn. In februari 2019 is in de regio een convenant sluitende aanpak onderwijs-zorg getekend. In het schooljaar 2019-2020 wordt gestart met de uitwerking hiervan. Het maken van afspraken over gegevensuitwisseling staat daar op de agenda.

We zien dat van de thuiszitters bijna de helft (47%) bij de start van het volgende schooljaar weer op school zit. Bij de leerlingen met absoluut

verzuim is dit ongeveer de helft. Deze kinderen blijken verhuisd of worden na onderzoek van de consulent vrijgesteld van de leerplicht. Van de leerlingen met een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a, gaat een kleiner deel weer naar school. Binnen de laatstgenoemde groep vallen ook jongeren die nooit eerder onderwijs volgden vanwege het ontbreken van een passende plek binnen het onderwijsstelsel, zoals jongeren met een ernstige meervoudige beperking. Het afgelopen jaar heeft het RBL voor deze vrijstellingsgrond de samenwerking met de jeugdartsen van VGGM versterkt. Meer hierover in het interview op pagina 17.

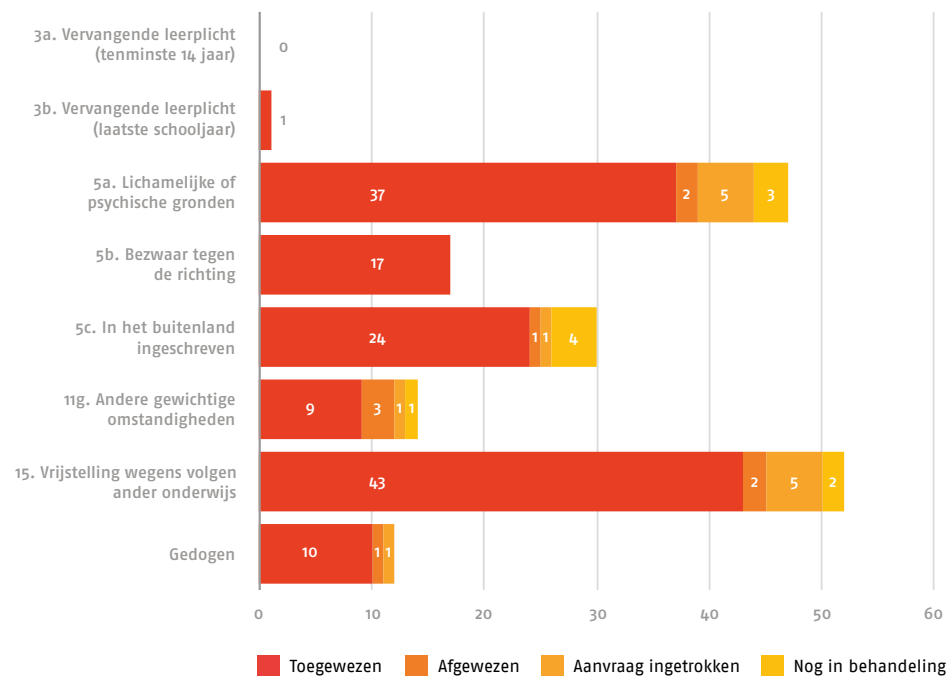
Jongeren zonder school met laatst bekende onderwijssoort (5-23 jaar)

Resultaten thuiszitters (5-18 jaar)

Resultaten	weer op school	niet op school
NOS	30	32
Langdurig verzuim	38	21
5 onder a	15	67

Aantal vrijstellingen schooljaar 2018-2019 (5-18 jaar)

De vrijstellingsgronden 3a en 3b betreft leerlingen jonger dan 16 jaar die al naar het MBO gaan. Bij de vrijstellingsgrond artikel 11g is geen sprake van een schooluitschrijving maar van tijdelijke onderbreking van geregeld schoolbezoek (verlof). De rest van de vrijstellingen betreft ontheffing van de inschrijvingsplicht

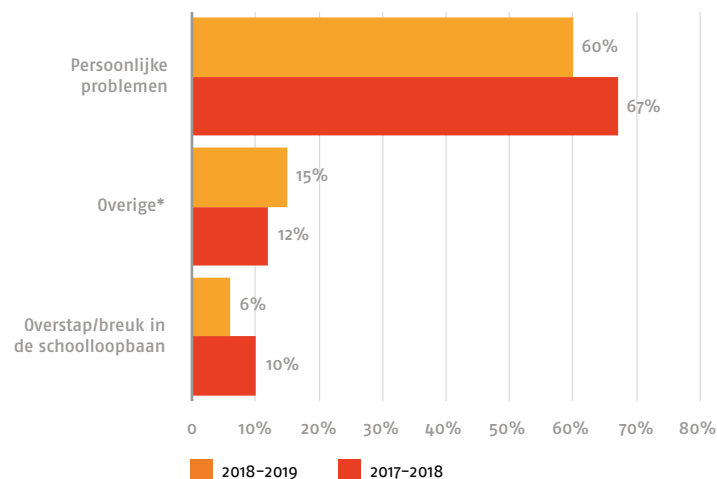
Redenen niet op school (5-23 jaar)

Er zijn verschillende redenen waarom jeugdigen soms niet naar school gaan. Het blijkt dat de redenen voor leerplichtigen en de redenen voor jongeren ouder dan 18 jaar, niet sterk afwijken. Zo is bij beide groepen persoonlijke problemen een veel voorkomende reden van uitval. Hierbij gaat het vooral om psychische-, lichamelijke- en multiproblematiek. Financiële problemen maken hier regelmatig onderdeel van uit. Het is daarom belangrijk dat jongeren en/of gezinnen snel passende hulp krijgen. Het RBL heeft hierin voornamelijk een signalerende en doorverwijzende rol. Samen met onder andere gemeenten, scholen en samenwerkingsverbanden onderzoeken we

wat nodig is om de oorzaken van schooluitval aan te pakken en jeugdigen weer snel richting onderwijs te krijgen.

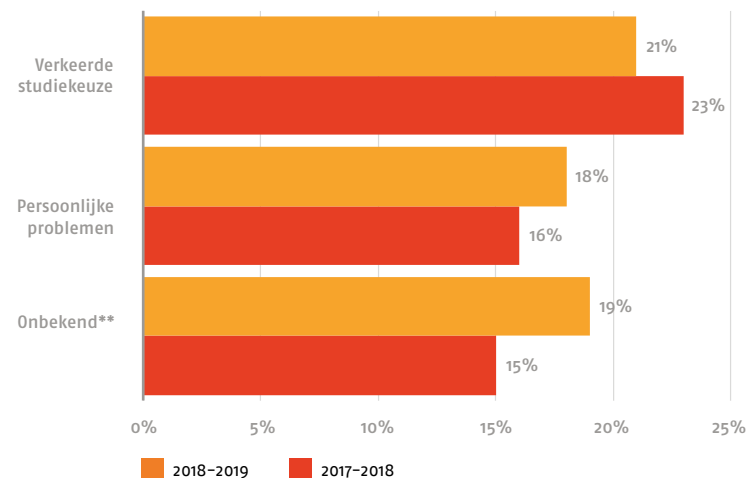
Daarnaast is er bij beide groepen sprake van schoolgebonden problematiek. Bij leerplichtige leerlingen gaat het vooral om het vinden van een passende onderwijsplek wanneer de eigen school niet de juiste ondersteuning kan bieden. Vaak gaat het om een overstap van regulier naar speciaal onderwijs. Bij jongeren ouder dan 18 jaar zien we vooral uitval vanwege het maken van een verkeerde studiekeuze.

Top 3 redenen thuiszitten (5-18 jaar)

* Het gaat hier om foutieve melding, geen inschrijving bekend en onbekend verzuim

Top 3 redenen voortijdig schoolverlaten (18-23 jaar)

** Het gaat hier om jongeren waarbij na registratie al duidelijk is dat zij opnieuw starten met een vervolgopleiding in het nieuwe schooljaar

Acties consulenten en resultaten (5-23 jaar)

Aanpak bij jongeren van 5-18 jaar

De aanpak van thuiszitters verschilt. Bij een leerling met een schoolinschrijving die thuiszit wordt net als bij andere vormen van verzuim de MAS gevolgd.

Wanneer kinderen geen schoolinschrijving hebben, zijn de consulenten van het RBL eerst aan zet. Kinderen die eerder op grond van lichamelijke of psychische beperkingen zijn vrijgesteld worden ieder jaar opnieuw benaderd door de consulent en gezien door de jeugdarts van VGGM. Zodoende wordt ieder jaar geëvalueerd of een kind klaar is om in te stromen in het onderwijs.

Kinderen zonder schoolinschrijving en zonder vrijstelling worden aan het begin van ieder schooljaar zo snel mogelijk in beeld gebracht. In veel gevallen is er sprake van nog niet verwerkte verhuizingen of administratie van scholen. Kinderen zitten dan gewoon op school. Door middel van brieven en huisbezoeken proberen we in contact te komen met het gezin. Wanneer dit niet lukt, dragen consulenten de casus over aan burgerzaken.

Vaak ontstaat absoluut verzuim in de overgang van het vmbo naar het mbo. De Sluitende Keten, waar het RBL samen met vo- en mbo-scholen de overstap volgt, probeert dit te voorkomen. De Sluitende Keten publiceert ieder jaar een eigen jaarverslag.

Aanpak bij jongeren van 18-23 jaar

Jongeren tussen de 18 en 23 jaar die stoppen met school zonder startkwalificatie, zijn potentiële voortijdige schoolverlaters (vsv'ers). Het RBL ontvangt meldingen van school en neemt contact op met deze jongeren om te achterhalen waarom zij gestopt zijn met school en wat hun plannen zijn voor de toekomst. Wij stimuleren en motiveren jongeren om te starten met een nieuwe opleiding en ondersteunen de jongere in deze zoektocht. Sinds het schooljaar 2018-2019 werken we ook hier methodisch aan de hand van "*de parachute*". Het is niet voor alle jongeren passend om terug naar school te gaan. De consulenten van het RBL verwijzen deze jongeren door en dragen ze over aan een partij die wel passende ondersteuning kan bieden. Het RBL blijft de jongeren monitoren. Jongeren blijven bij ons in beeld tot zij 23 jaar zijn of een startkwalificatie hebben behaald.

Bijna de helft van alle niet schoolgaande jongeren is in schooljaar 2018-2019 opnieuw gestart met een opleiding of heeft een startkwalificatie behaald. Onder de jongeren die niet herplaatst zijn op school, is meer dan de helft aan het werk. De overige jongeren hebben bijvoorbeeld nog hulpverlening nodig bij hun persoonlijke problemen waardoor zij nog niet naar school kunnen. Bij leerplichtige jeugdigen wordt de vrijstelling op grond van artikel 5 onder a vaak opnieuw beoordeeld en verlengd. Voor meer gegevens over de jongeren van 18-23 jaar verwijzen wij naar [bijlage 3](#).

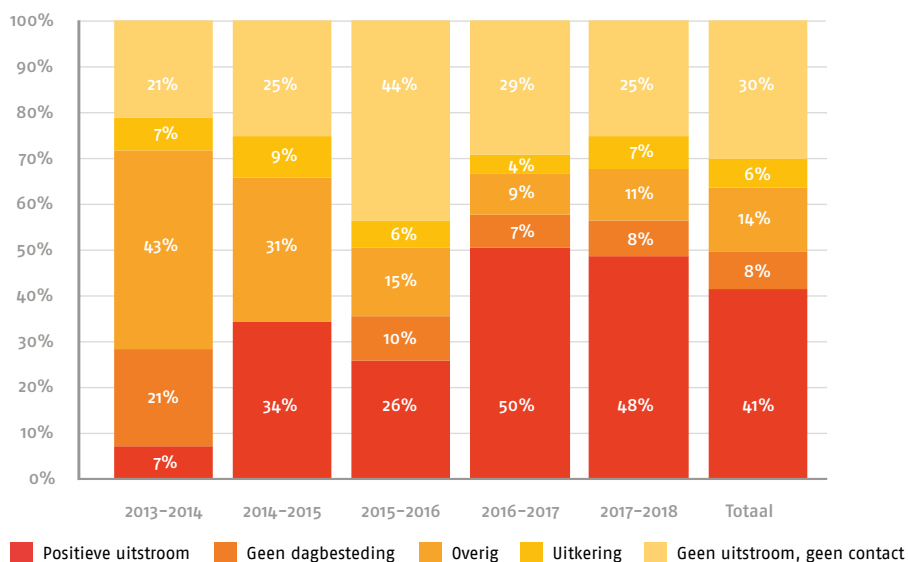

Resultaten jongeren zonder school (5-23 jaar)

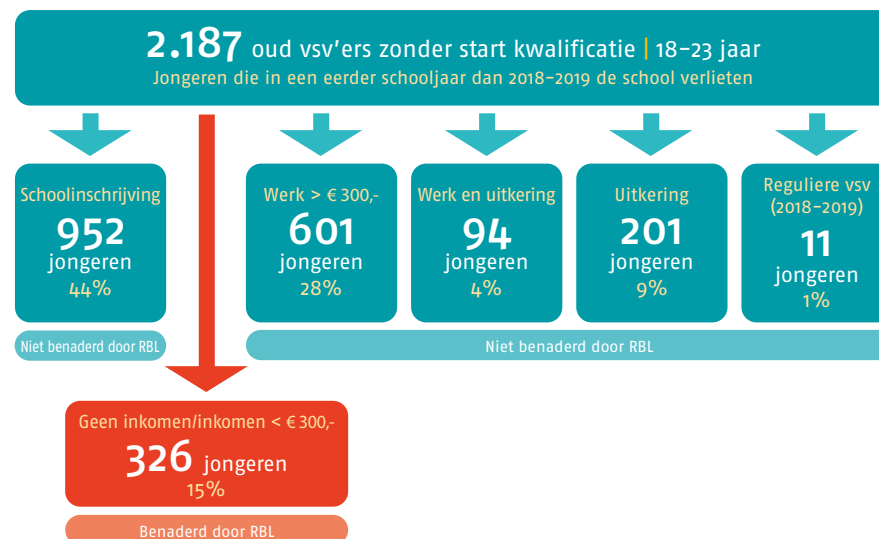
Leeftijd	herplaatst op school	niet herplaatst op school
5-17 jarigen	83	120
18-23 jarigen	755	751
Totaal	838	871

Resultaat oud vsv actie 2019 (18-23 jaar)

Situatie oud vsv'ers 2012-2013 t/m 2017-2018 (18-23 jaar)

Oud-vsv-actie (18-23 jaar)

We monitoren niet alleen reguliere vsv'ers, maar ook de oud vsv'ers tijdens onze jaarlijkse actie. Het gaat hierbij om jongeren die in een eerder schooljaar zijn gestopt met school. We bekijken of zij op school zitten, een startkwalificatie hebben behaald, werk of een uitkering hebben. De samenwerking met de afdelingen Werk en Inkomen van de betrokken gemeenten en de sociale (wijk)teams zijn hierbij erg belangrijk. Wanneer jongeren niet aan bovenstaande criteria voldoen, worden zij benaderd om te achterhalen hoe het gaat en of zij ondersteuning nodig hebben. Dit jaar benaderden we 15% van de jongeren. Wanneer deze jongeren terug willen naar school, ondersteunen wij hen.

Wanneer zij een vraag hebben op een ander leefgebied, dan dragen we de jongere over aan een partij die passende ondersteuning kan bieden.

Van de 326 jongeren heeft 41% de weg gevonden naar school of werk. Dit zijn er iets meer dan vorig jaar (37%). De jongeren waarmee wij geen contact hebben gekregen en waarvan wij dus niet weten wat hun dagbesteding is, is dit jaar beduidend kleiner: 30% in 2018-2019 tegenover 43% in 2017-2018. Ieder jaar publiceren we een aparte evaluatie van de oud-vsv-actie. Deze is te downloaden via onze [website](#).

"Maatwerk geeft ons kansen om kinderen binnenboord te houden"

In het kader van verzuim en ziekmeldingen werkt het RBL nauw samen met jeugdartsen van de GGD Gelderland-Midden, dat onderdeel uitmaakt van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Als het gaat om ziekte kan een consulent leerplicht zonder advies van een jeugdarts geen verdere acties ondernemen.

Jet Philipsen is beleidsmedewerker bij het RBL en vanuit die rol onder andere verantwoordelijk voor de interne werkprocessen en afspraken met externe partijen. Jet: "In onze aanpak zijn we

afhankelijk van andere spelers in het veld. De jeugdarts vanuit de GGD is daarin een belangrijke schakel. Door de samenwerking tussen de GGD en het RBL kan sneller en adequater gereageerd worden op hulpvragen. Om die reden is de samenwerking het afgelopen jaar geïntensiveerd."

Marie-José Kortenhorst is jeugdarts bij de GGD. Marie-José: "Vanuit de jeugdgezondheidszorg proberen we zo vroeg mogelijk bestaande problemen te signaleren om jongeren vroegtijdig te helpen zolang het probleem nog klein is."

Ziekmelden

Korte lijnen en snel schakelen is een concreet resultaat van de samenwerking. Marie-José: "In de samenwerking merkt de jongere dan ook vooral dat ze sneller in beeld zijn. Voorheen konden ze zich makkelijker en langer ziekmelden. Door een goede samenwerking met school, betere registratiesystemen en adequaat handelen vanuit scholen, komt langdurig of frequent verzuim veel

eerder naar boven. Met de leerling en de ouders bespreken we wat er aan de hand is en wat wij voor hen kunnen betekenen. Als onafhankelijk arts kijken we naar de leerling of er adequate behandeling is en of iemand echt niet in staat is onderwijs te volgen. Tegelijkertijd willen we vanuit de GGD altijd samen met de ouders, leerlingen, samenwerkingsverbanden en de leerplichtconsulent zoeken naar wat er wel mogelijk is. Daarnaast kijken we op welke manier we kunnen ondersteunen zodat een kind tot ontwikkeling kan komen."

Samenwerking bij vrijstellingen

Naast de samenwerking op scholen bij ziekmeldingen werken het RBL en de GGD dit jaar ook intensiever samen bij vrijstellingsaanvragen. Waar vroeger een vrijstelling werd gegeven tot het 18e jaar, gebeurt dat nu nog maar mondjesmaat. Jet: "Er is veel aandacht voor kinderen met een vrijstelling op basis van lichamelijke of psychische gronden. De jeugdarts adviseert consulenten hierin. Je wilt een goede oplossing voor het kind zien te vinden en bij een vrijstelling zijn ze buiten beeld en hebben ze geen schoolinschrijving meer. Uitgangspunt is ook bij vrijstellingsaanvragen; wat zou een kind nog wel kunnen. Een kind met ernstige beperkingen kan bijvoorbeeld leren om zelfstandig te eten en daar zijn sommige scholen ook voor ingericht.

Jet Philipsen

Ouders zijn alleen niet altijd op de hoogte van de mogelijkheden. Zowel onze consulenten als de jeugdarts kunnen ouders hierin ondersteunen."

Maatwerk

Jet: "In de samenwerking is het fijn dat al de verschillende expertises betrokken kunnen worden en dat de lijnen kort zijn. Het is al vaak heel wat als ouders en het kind een vrijstelling aanvragen. Kinderen willen graag naar school en een vrijstelling vragen doen ze niet voor niets". Marie-José: "Daarmee wordt het ook een hele brede vorm van samenwerking. Vooral in de periode vóór de vrijstelling. Als de vrijstelling aan de orde is dan is eigenlijk het hele voorliggende veld met mogelijkheden al bekeken. In de samenwerking met ouders, leerlingen, scholen, samenwerkingsverbanden, wijkteams, gemeenten en leerplicht zoeken we naar wat de beste plek is. Maatwerk geeft ons kansen om kinderen binnenboord te houden."

4

JONGEREN IN KWETSBARE POSITIE (16–23 JAAR)

Sinds januari 2019 zijn de gemeentelijke RMC-taken uitgebreid voor de jongeren in kwetsbare positie. Het gaat om een verbreding van de doelgroep in leeftijd en in onderwijssoort (praktijkonderwijs en vso). Het RBL heeft de taak om deze jongeren te monitoren.

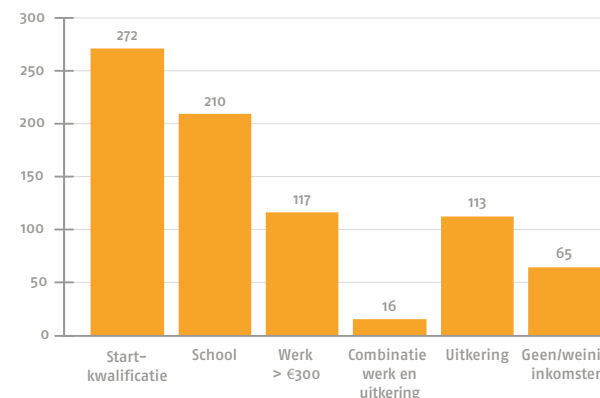
Situatie jongeren in kwetsbare positie

In november 2018 ontving het RBL gegevens van alle jongeren in kwetsbare positie die in de zomer van 2018 een overstap maakten. Het gaat hierin om een overstap vanuit vmbo-basis, praktijk-onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en naar mbo entree, mbo niveau 2, werk of dagbesteding. In de grafiek hiernaast wordt de huidige situatie van deze jongeren weergegeven.

Er staan 906 jongeren in het ontvangen overzicht. 113 van hen vallen nu niet meer binnen de

doelgroep van het RBL. Van hen kunnen we de huidige situatie niet achterhalen. Van de 793 die overblijven heeft 76% een startkwalificatie behaald, een schoolinschrijving (op d.d. 1-6-2019) of werk. De 65 jongeren met geen/weinig inkomsten komen van diverse onderwijssoorten. 15 van hen zijn in schooljaar 2019-2020 gestart met een nieuwe opleiding. De overige jongeren kunnen in beeld zijn van de sociale (wijk)teams. Wij hebben geen toegang tot deze gegevens.

Situatie jongeren in kwetsbare positie (16-23 jaar)

Schakelpunt onderwijs-werk

Het RBL is opdrachtnemer van het Schakelpunt onderwijs-werk uit het regionaal vsv-programma 2017-2020. In dit jaarverslag geven we een korte terugblik op de acties van het afgelopen schooljaar. Uitgebreide informatie kan altijd opgevraagd worden bij de consultants van het Schakelpunt.

1. Signaleren

Er is een sociale routekaart opgeleverd waarop zichtbaar is welke partijen een rol spelen in de overstap van onderwijs naar werk voor jongeren in een kwetsbare positie. Onze consultants krijgen regelmatig adviesvragen. Wij fungeren als schakel en verbinden partijen aan elkaar. Veelvoorkomende signalen leggen we neer bij samenwerkingspartners. Zo proberen we samen te komen tot een sluitend netwerk in de overstap van onderwijs naar werk.

2. Schakelen

Het afgelopen schooljaar staken we veel energie in het structureel neerzetten van ondersteuning

voor jongeren in kwetsbare positie bij de transitie onderwijs-werk. Tijdens een themabijeenkomst in november is door de samenwerkingspartijen aan de hand van casussen het complexe proces meer inzichtelijk gemaakt. Met de focus op werk hebben enkele organisaties acties uitgezet om de ondersteuning aan deze jongeren te verbreden:

- Het WSP is in samenwerking met de gemeente Arnhem gestart met een pilot waarbij zij meer ruimte krijgen om aan te sluiten bij het mbo naar voorbeeld van de aanpak op de pro- en vso-scholen.
- De gemeente Arnhem neemt als centrum-gemeente het voortouw om leerlingnetwerken op te starten bij de mbo-scholen. Doel hiervan

is dat jongeren die uitstromen naar werk direct opgepakt worden door de partij die op dat moment de beste ondersteuning kan bieden.

- De veranderende wetgeving voor RMC geeft het RBL ruimte om verder te kijken dan alleen uitstroom van vsv'ers naar onderwijs. Het Schakelpunt start met het bieden van scholing aan consultants van het RBL gericht op de arbeidsmarkt.

Naast bovengenoemde acties was er 27 keer sprake van dat geen enkele partij een jongere kon begeleiden naar werk. Het Schakelpunt ging met deze jongeren aan de slag. Acht van hen zijn toegeleid naar werk en 10 jongeren werden doorverwezen naar een andere partij. Soms omdat zij de juiste partij waren om de jongere te ondersteunen, soms omdat de jongere toch niet klaar bleek te zijn voor de arbeidsmarkt. Door de opstart van de leerlingnetwerken is de

verwachting dat het Schakelpunt in schooljaar 2019-2020 meer betrokken zal worden op casusniveau.

3. Monitoren

Het Schakelpunt werkt mee aan de oud- vsv-actie van het RBL. Komend jaar focussen we ons daarnaast meer op de duurzaamheid van het werk dat jongeren vinden. Dit meten we met behulp van gegevens van het Inlichtingenbureau.

Ten slotte probeert het Schakelpunt samen met de consultant vsv van het RBL de aansluiting te zoeken bij de afdelingen Werk en Inkomen van de gemeenten die jongeren van 23-27 jaar steeds meer gaan monitoren. Hier liggen kansen om de samenwerking tussen beide partijen te versterken.

Leerlingpopulatie per leeftijd

Gemeente	Arnhem	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Leeftijd										
4 jaar	1.684	238		532		375	13	144	432	3.418
5 jaar	1.689	251		513		371	19	125	416	3.384
6 jaar	1.749	209		557		394	23	151	381	3.464
7 jaar	1.623	272		552		424	20	131	460	3.482
8 jaar	1.758	262		551		463	20	158	453	3.665
9 jaar	1.787	274		611		434	20	141	409	3.676
10 jaar	1.757	295		596		434	26	159	459	3.726
11 jaar	1.696	244		541		408	28	161	431	3.509
12 jaar	1.726	294		582		470	26	158	453	3.709
13 jaar	1.656	306		644		431	26	165	468	3.696
14 jaar	1.588	319		619		498	21	157	483	3.685
15 jaar	1.671	343		710		496	26	184	507	3.937
16 jaar	1.759	354	682	732	392	525	21	152	511	5.128
17 jaar	1.727	428	617	722	340	491	27	174	541	5.067
4-18 jaar	23.870 45%	4.089 8%	1.299 2%	8.462 16%	732 1%	6.214 12%	316 1%	2.160 4%	6.404 12%	53.546
18 jaar	2.032	384	642	627	348	526	16	184	498	5.257
19 jaar	1.991	361	560	594	323	492	20	166	478	4.985
20 jaar	2.379	347	522	546	236	516	17	143	413	5.119
21 jaar	2.221	321	437	477	223	463	18	150	401	4.711
22 jaar	2.296	279	434	423	219	414	9	143	399	4.616
18-23 jaar	10.919 44%	1.692 7%	2.595 11%	2.667 11%	1.349 6%	2.411 11%	80 0%	786 3%	2.189 11%	24.688
Totaal	34.789 45%	5.781 7%	3.894 5%	11.129 14%	2.081 3%	8.625 11%	396 1%	2.946 4%	8.593 11%	78.234

Bron: CBS Statline, januari 2019

Leerlingpopulatie per onderwijssoort

Gemeente	Arnhem	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Jongeren van 4-18 jr										
BO	13.869	2.085		4.635		3.348	182	1.176	3.484	28.779
SBO	408	55		117		104		46	112	842
SO	406	50		92	1	114	4	28	97	792
VSO	345	51	20	160	28	100	1	24	85	814
PRO	233	31	15	47	13	70		22	89	520
AVO	865	176	34	320	14	376	28	102	174	2.089
VMBO	2.929	611	286	1.110	118	822	14	345	1.030	7.265
HAVO	1.656	353	306	768	149	388	25	152	513	4.310
VWO	1.897	272	181	678	186	508	59	120	375	4.276
VAVO	47	2	3	10	4	3		2	5	76
MB01	29	2	2	5	1	15			5	59
MB02	127	27	51	38	13	23	1	16	33	329
MB03	59	23	45	45	15	22		11	22	242
MB04	243	80	134	125	55	107	3	30	117	894
MB0 niveau onbekend	3		2		1					6
Totaal 4-18 jaar	23.116	3.818	1.079	8.150	598	6.000	317	2.074	6.141	51.293
Jongeren van 18-23 jr										
VSO	60	5	12	24	9	19		7	12	148
PRO	32	4	15	17	3	6		7	13	97
AVO	34	1		4	1	6	1	1		48
VMBO	94	5	19	18	8	11		7	16	178
HAVO	317	66	97	93	54	71	3	29	76	806
VWO	416	64	103	127	107	126	10	27	62	1.042
VAVO	215	29	36	40	36	44	4	10	31	445
MB01	97	11	13	11	8	18		4	19	181
MB02	595	74	146	159	51	148		56	126	1.355
MB03	549	135	190	219	88	163	1	80	221	1.646
MB04	1.890	390	557	488	233	458	12	153	524	4.705
MB0 niveau onbekend	1								1	2
Totaal	4.300	784	1.188	1.200	598	1.070	31	381	1.101	10.653
Totaal	27.416	4.602	2.267	9.350	1.196	7.070	348	2.455	7.242	61.946

Resultaat uitgeschreven jongeren (18-23 jaar)	2018-2019	
	Absoluut	In %
Uitstroom opleiding		
Herplaatst in reguliere opleiding	569	36%
Schriftelijk/particulier onderwijs/extraneus	72	5%
Startkwalificatie behaald	87	6%
Werk met interne opleiding	27	2%
Totaal uitstroom opleiding	755	48%
Uitstroom werk		
Werk zonder zicht op startkwalificatie	460	30%
Werk heeft al startkwalificatie	1	0%
Totaal uitstroom werk	461	30%
Geen uitstroom		
Hulpverlening	57	4%
Werkzoekend	19	1%
Opleiding zoekend	1	0%
Onbekend/geen resultaat na acties	86	7%
Zorgtaken/zwanger	6	0%
Nog in begeleiding bij RMC	33	2%
Overig*	88	6%
Totaal geen uitstroom	290	19%
Overige uitstroom		
23 jaar geworden	4	0%
Uit regio / land verhuisd	50	3%
Totaal overige uitstroom	54	3%
Totaal uitstroom	1560	100%

* Wajong, bbl-plek zoekend, detentie, reizen, toegeleid naar UWV, uitkering

Begrippenlijst

Absoluut verzuim (NOS)

Er is sprake van absoluut verzuim wanneer een leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere niet is ingeschreven op een school. Bij melding is de school van de jongere in ieder geval onbekend. Uit onderzoek moet blijken of een jongere daadwerkelijk bij geen enkele school staat ingeschreven.

AVG

Algemene Verordening Gegevensbescherming. Klik [hier](https://www.rblmidden-gelre.nl/privacyverklaring) voor meer informatie over privacy en het RBL <https://www.rblmidden-gelre.nl/privacyverklaring>

Beginnend verzuim

Vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim van minder dan 16 uur les- of praktijktijd in 4 aaneengesloten weken. Het gaat bijvoorbeeld om veelvuldig te laat komen of spijbelen. De consultant nodigt een jongere dan uit voor het preventieve spreekuur.

Beschermingstafel

Multidisciplinair overleg tussen straf- en zorgpartners en gemeenten. Hier wordt ketenoverstijgende persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek besproken. Het maakt onderdeel uit van de civielrechtelijke route in de MAS.

BOA

Buitengewoon opsporingsambtenaar. Leerplichtconsulenten zijn bij wet belast met de opsporing van overtreding van de leerplichtwet. Sommige van hen zijn ook boa, wat hen de bevoegdheid geeft een proces-verbaal op te maken.

DUO

Dienst Uitvoering Onderwijs. De dienst voert verschillende onderwijs-wetten- en regelingen uit. Waaronder het beheren van het verzuim-loket voor het melden van [verzuim](#) van leerlingen

De Parachute

Een methodiek waar het resultaat de keuze voor een passende opleiding is. Waar nodig worden testen ingezet waarbij de volgende onderwerpen worden besproken:

- Beroepen en interessegebieden;
- Vaardigheden;
- Wensen t.a.v. werk, woonomgeving en droombaan;
- "Hoe kies ik?";
- Menstype en persoonlijkheid;
- Stappenplan

Gemeentelijke RMC-taken

RMC staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie. De wettelijke regeling is vastgelegd in meerdere wetten, wat ervoor zorgt dat het beleid ten aanzien van voortijdig schoolverlaten een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de gemeente en schoolbesturen. Het RBL voert de gemeentelijke RMC-taken uit. Scholen zijn wettelijk verplicht om voortijdig schoolverlaters bij het RBL te melden.

Halt

Bij ongeoorloofd verzuim kan de leerplichtconsulent een verkort proces-verbaal opmaken. Dit betekent dat een jongere bij bureau Halt een leerstraf of werkopdracht krijgt. Deze maatregel kan ingezet worden bij jongeren van 12 jaar en ouder. Met een doorverwijzing naar Halt kan een strafrechtelijk traject worden voorkomen.

Inlichtingenbureau

Het inlichtingenbureau vergelijkt gegevens van burgers die bij gemeenten bekend zijn met de gegevens van andere overheidsorganisaties, zoals de Belastingdienst, het UWV en de SVB.

Jongeren in kwetsbare positie

Dit is een groep jongeren in vmbo-bb, leerwerktraject, isk, de entreeopleiding en mbo niveau 2. Ook gaat het om jongeren die van het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs overstappen naar het mbo. De taak van het RBL:

- Alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie worden ondersteund in het vinden van een passende plek dankzij een sluitend regionaal vangnet van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeid;
- Monitoren van jongeren vanuit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs;
- Het monitoren van jongeren in een kwetsbare positie in de leeftijd van 16 tot 23 jaar. In 2019 krijgt RMC andere gegevens om jongeren goed te kunnen monitoren, zoals uitstroomprofielen van jongeren uit het pro en vso

Langdurig relatief verzuim

Leerlingen met een schoolinschrijving die de school meer dan 4 weken aaneengesloten niet bezoeken.

Leerplicht

Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig. Dit betekent dat zij ingeschreven moeten staan op een school en deze regelmatig moeten bezoeken. Dit geldt ook voor kinderen met een andere nationaliteit en nieuwkomers (asielzoekers en vreemdelingen). Kinderen moeten uiterlijk de 1e dag van de nieuwe maand nadat zij 5 zijn geworden naar school. De leerplicht duurt tot en met het einde van het schooljaar. Als een kind 16 jaar wordt, dan moet hij of zij het schooljaar dus nog afmaken. Een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli. Als een kind minimaal 12 volledige schooljaren naar school is geweest, is de leerplicht ook afgelopen. Een groep overslaan telt ook mee als volledig schooljaar.

Luxe verzuim

Vermoedelijk ongeoorloofd verzuim waarbij een jongere zonder toestemming buiten de schoolvakanties op vakantie is gegaan.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Instrument voor aanpak schoolverzuim opgesteld door Ingrado, Openbaar Ministerie, Halt en VNG.

MGR

Modulair Gemeenschappelijke Regeling. www.mgrsdcg.nl

Ongeoorloofd schoolverzuim

Van ongeoorloofd schoolverzuim is sprake als een jongere zonder geldige reden niet op school is. De ouders zijn dan strafbaar. De jongere is strafbaar als hij 12 jaar of ouder is. Scholen zijn wettelijk verplicht verzuim te melden bij het RBL.

Proces-verbaal

Een leerplichtconsulent kan een proces-verbaal opmaken bij ongeoorloofd verzuim. Een proces-verbaal is onderdeel van de strafrechtelijke aanpak schoolverzuim.

Regionaal programma voortijdig schoolverlaten

Gemeenten en schoolbesturen hebben een programma met maatregelen opgesteld met als doel het aantal vsv'ers in de subregio Arnhem te verminderen en om meer aandacht te geven aan jongeren in een kwetsbare positie. Verzuim RMC en Schakelpunt onderwijs-werk zijn twee van deze maatregelen.

Schakelpunt onderwijs-werk

Het doel van Schakelpunt onderwijs-werk is het realiseren van een sluitend netwerk bij de overgang van jongeren in een kwetsbare positie van onderwijs naar werk. De doelgroep bestaat uit jongeren vanuit mbo entree en niveau 2 die uitvallen en de groep oud-vsv'ers. Om het doel te bewerkstelligen zijn er 3 subopdrachten geformuleerd:

1. Signaleren

- ✓ Overzicht organiseren van het beschikbare ondersteuningsaanbod in de regio voor jongeren (van entree en mbo niveau 2) bij de overgang van school naar werk;
- ✓ Successen en knelpunten signaleren en voorstellen doen om meer samenhang te realiseren.

2. Schakelen

- ✓ Het optreden als verbindende schakel tussen genoemde partijen;
- ✓ Het doorverwijzen (d.m.v. een warme overdracht) en/of begeleiden van jongeren naar passende voorzieningen. Of, bij het ontbreken van die voorzieningen, het zelf begeleiden naar werk.

3. Monitoren

- ✓ De uitstroom van jongeren vanuit de entree-opleiding en mbo niveau 2 inzichtelijk maken; welke jongeren vinden een baan binnen welke termijn en met welke ondersteuning?

Scholingsplicht

Jongeren van 18 tot 27 jaar met een WWB uitkering krijgen vanuit de gemeente scholingsplicht opgelegd wanneer zij nog geen startkwalificatie hebben behaald. De jongere is dan verplicht om te starten met een opleiding. Het is per gemeente afhankelijk hoe de scholingsplicht ingevuld wordt.

Sluitende Keten

Sluitende Keten is een project van de Lerende Regio Arnhem. Hierin werkt het RBL samen met vmbo- en mbo-scholen aan een soepele overgang van leerlingen. De sluitende keten maakt jaarlijks een eigen jaarverslag.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma op minimaal havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Start & Go MBO

Een project dat met de focus op het verbeteren van de overstap van vo naar mbo. Voor meer informatie: www.start-and-go-mbo.nl

Thuiszitters

Thuiszitters zijn leerlingen die geen onderwijs volgen. Dat kan zijn omdat een leerling geen schoolinschrijving heeft (absoluut verzuim), is vrijgesteld op lichamelijke of psychische gronden (artikel 5 onder a) of omdat de leerling de school van inschrijving 4 weken aaneengesloten of langer niet heeft bezocht.

Variawet

Wet voor PO en VO die scholen mogelijkheid geeft om leerlingen met een beperking een op maat gemaakt onderwijsprogramma aan te bieden door af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd. De school vraagt hiervoor instemming van de inspectie.

Voortijdig schoolverlaters (vsv'ers)

Een jongere is een voortijdig schoolverlater als hij/zij nog geen 23 jaar is én geen diploma van het vwo, de havo of niveau 2 van het mbo heeft. Verder als de jongere gedurende een maand zonder geldige reden het onderwijs niet meer heeft gevolgd of hij/zij bij de school wordt uitgeschreven of van school wordt verwijderd. Het RBL benadert en begeleidt de jongeren tussen de 18 en de 23 jaar die in het huidige schooljaar zijn uitgevallen.

Vrijstelling

Jongeren kunnen worden vrijgesteld van de leerplicht of kwalificatieplicht. Er zijn drie soorten vrijstellingen; vrijstelling van de inschrijvingsplicht, vrijstelling van geregeld schoolbezoek en vervangende leerplicht.

Vrijstelling van de inschrijvingsplicht

De leerplichtwet kent vier gronden waarop ouders zich kunnen beroepen voor vrijstelling van de inschrijvingsplicht;

- Wanneer een jongere lichamelijk of psychisch niet in staat is onderwijs te volgen (artikel 5 onder a);
- Wanneer ouders bezwaren hebben tegen de richtingen van het onderwijs (artikel 5 onder b);
- Wanneer een jongere onderwijs volgt in het buitenland (artikel 5 onder c);
- Wanneer een jongere ander onderwijs volgt, bijvoorbeeld particulier (artikel 15).

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Ouders kunnen hierop een beroep doen wanneer er sprake is van gewichtige omstandigheden. Zoals overlijden van een familielid. Tot 10 dagen beslist de schooldirecteur. Bij gewenst verlof van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtconsulent.

Wettelijk verzuim

Vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim van 16 uur of meer les- of praktijktijd in 4 aaneengesloten lesweken. De meldingen komen via het DUO-verzuimloket bij het RBL binnen. Meestal gaat het om verzuim met achterliggende problematiek.